

VII Letnia Szkoła Historii Najnowszej 2–7 września 2013 r.

W dniach 2–7 września 2013 r. (poniedziałek – sobota) miałem przyjemność uczestniczyć w siódmej edycji Letniej Szkoły Historii Najnowszej, organizowanej przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej.

Oferta uczestnictwa w Szkole, w myśl idei tego przedsięwzięcia, skierowana jest do doktorantów, a także studentów starszych lat, podejmujących w swoich badaniach problematykę związaną z najnowszymi dziejami Polski. Każdy z uczestników szkoły zobowiązany jest do przygotowania i zaprezentowania dwudziestominutowego referatu opartego na wynikach własnych badań, który następnie zostanie opublikowany w formie książkowej. Dzięki temu stawiający pierwsze kroki młodzi badacze mają niepowtarzalną okazję przedstawienia prowadzonych prac badawczych szerszemu gronu odbiorców oraz rozwoju umiejętności prezentacji i właściwego przekazywania słuchaczom informacji i wiedzy w ramach publicznych wystąpień.

Na codziennych, kilkugodzinnych seminariach prowadzonych przez Prezesa IPN dr. Łukasza Kamińskiego swoje referaty na VII Letniej Szkole przedstawili:

- Adamus Anna Maria (Polska Akademia Nauk), *Kraj za miastem w świetle dokumentów osobistych*;
- Gruszczyk Marcela (Uniwersytet Śląski), *Pierwszy powojenny Kongres Słowiański w Belgradzie – grudzień 1946 r.*;
- Harkot Andrzej (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), *Porucznik Konrad Bartoszewski (1914–1987)*;
- Kasprzyk Barbara (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Dywersonanci i sabotażyści. Czy wrogowie socjalizmu zagrażali socjalistycznej gospodarce? Studium przypadku na przykładzie skarżyskich Zakładów Metalowych „Mesko”*;
- Łągojda Krzysztof (Uniwersytet Wrocławski), *„Jak tatuś wróci”. Wybrane aspekty życia codziennego rodzin oficerskich w PRL-u w świetle wywiadów z członkami Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej*;
- Majecka Kinga (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Próba charakterystyki procesu budowy aparatu bezpieczeństwa w województwie kieleckim w latach 1944–1947 na podstawie relacji funkcjonariuszy*;
- Matras Tomasz (Uniwersytet Wrocławski), *Znaczenie rywalizacji sportowej w kreowaniu wizerunku Republiki Federalnej Niemiec przez prasę PRL-owską*;
- Niewiński Kamil (Uniwersytet w Białymstoku), *Geneza Trybunału Stanu w PRL*;
- Nosal Łukasz (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), *Od apologety komunizmu do kronikarza KOR-u. Mariana Brandysa spotkania z ustrojem*;

- Oczko-Kędra Karolina (Uniwersytet Wrocławski), *Działalność Państwowego Urzędu Repatriacyjnego we Wrocławiu w latach 1945–1947*;
- Ossowski Piotr (Uniwersytet Łódzki), *Michalina Tatarkówna-Majkowska – zasłużona w PRL, ale czy warta pamięci w III RP?*;
- Parkitna Katarzyna (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), *Procesy członków NSDAP działających na terenie Generalnego Gubernatorstwa przed polskimi sądami po II wojnie światowej. Zarys zagadnienia*;
- Pasich Dominika (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), *„Dalszy Ciąg Armii Podziemnej”. Działalność młodzieżowej organizacji z Wolbromia w 1951 r.*;
- Roguski Tomasz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), *Propaganda sowiecka kierowana do żołnierzy Wojska Polskiego we wrześniu 1939 r.*;
- Sokulski Mateusz (Uniwersytet Wrocławski), *Rok 1956 w Polsce w raportach Ambasady Jugosłowiańskiej w Warszawie*;
- Stasiak Marcin (Uniwersytet Jagielloński), *Między czystością a immunizacją. Walka z chorobami zakaźnymi w Polsce lat 50. XX w. na przykładzie polio*;
- Trojanowski Michał (Uniwersytet Zielonogórski), *Szkolenie polityczne i praca ideologiczno-wychowawcza w 2. Oddziale WOP (1945–1948)*;
- Wilk Anna (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), *Polityka narodowościowa wobec ludności ukraińskiej i łemkowskiej w latach 1947–1952 na przykładzie województwa krakowskiego*;
- Zawisza Michał (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Robotnicy okręgu częstochowskiego wobec nowej rzeczywistości (1945–1949)*.

Wielkim atutem uczestnictwa w tym przedsięwzięciu była także możliwość spotkania się z wybitnymi znawcami historii najnowszej. Podczas siódmej edycji Szkoły Letniej mieliśmy zaszczyt wysłuchać wykładów (w kolejności chronologicznej):

- prof. Jerzego Eislera, *Rola pierwszych sekretarzy KC PZPR w systemie politycznym PRL*;
- prof. Rafała Wnuka, *Pomiędzy współpracą a konfliktem. Polskie Państwo Podziemne, podziemie narodowe i komunistyczne w Polsce 1939–1945*;
- prof. Rafała Stobieckiego, *Okrągły Stół w interpretacjach historyków i nie tylko*;
- prof. Antoniego Dudka, *Dylematy historyka dziejów najnowszych*;
- prof. Dariusza Stoli, *Trzy Peerele: o ewolucji reżimu komunistycznego w Polsce*;
- prof. Andrzeja Paczkowskiego, *System nomenklatury kadr w PRL*;
- dr. Andrija Portnowa, *Dylematy współczesnej historiografii ukraińskiej*;
- dr. Andrzeja Zawistowskiego, *Gospodarka Polski Ludowej: podstawy, manewry, kryzysy*.

Program VII Szkoły Letniej dopełniały warsztaty, dzięki którym mogliśmy poszerzyć swoją wiedzę w zakresie komponowania tekstów naukowych i popularnonaukowych (Andrzej Brzozowski, *Jak pisać, żeby czytali? Artykuł naukowy a popularnonaukowy*), prowadzenia wywiadów w zakresie tzw. historii

mówionej (Anka Grupińska, *Jak rozmawiać i jak zapisywać rozmowę*) oraz korzystania w pracy badawczej z tajnych dokumentów SB (Grzegorz Waligóra, *Wykorzystanie dokumentów SB w badaniach historycznych*).

Wąskie grono uczestników i kameralna atmosfera sprzyjały rozwinięciu się ciekawych dyskusji nad poszczególnymi tematami wykładów, referatów i warsztatów. Dawało to dodatkową, niepowtarzalną możliwość korzystania z bogatej wiedzy wykładowców.

VII Szkołę Letnią Historii Najnowszej należy uznać za sukces zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i organizacyjnym. Wyniesione z niej doświadczenie z pewnością zaowocuje w naszej dalszej pracy naukowo-badawczej. Wspomnieć również wypada o wspaniałej atmosferze, w jakiej przyszło nam rozprawiać o historii dziejów najnowszych. Pałac Chojnata to urokliwe i godne polecenia miejsce organizacji tego typu konferencji, położone w sielskim krajobrazie owocowych sadów powiatu skierniewickiego.

Na koniec pragnę wyrazić nadzieję, iż w przyszłych edycjach Szkoły Letniej w większym stopniu partycypować będą historycy prawa. Integracja przedstawicieli nauk o historii i prawno-historycznych przynieść może obopólne korzyści. Prawo jest bowiem jednym z ważniejszych aspektów kształtujących historię, ta zaś w nierozzerwalnej symbiozie wpływa na rozwój myśli prawniczej.

Kamil Niewiński